

kém rozsahu je smlouva přes trestnost porušení poplatkových norem platná či neplatná, byla ustanovením § 86 popl. zák. rozřešena tak, že pouze z listiny nevzniknou práva a závazky, aniž byla stanovena i neúčinnost toho, co smluvci skutečně ujednali. Tu platí naopak zásada v § 916 obč. zák. vyslovená. Že by se kupní smlouva ústně dojednaná přičila nějakému zákonnému zákazu anebo dobrým mravům (§ 879 obč. zák.), nelze vážně tvrditi.

Čís. 16123.

I. Ve sporu o plnění z pojistné smlouvy lze uplatňovati neúčinnost rozhodčího výroku též námitkou, pro niž neplatí lhůty předepsané v § 596, odst. 2, c. ř. s. stran žaloby na zrušení rozhodčího výroku.

II. Dovolují-li to všeobecné pojistné podmínky, mohou se rozhodci dohodnouti o výši škody, a nelze jejich výrok z toho důvodu prohlásiti za neúčinný.

III. Pravoplatný rozhodčí výrok o výši škody může býti základem při stanovení výše žalobního nároku soudem.

(Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv II 773/35.)

Srv. rozh. č. 11350 Sb. n. s.

Žalobce byl u žalované pojišťovny pojištěn proti škodám způsobeným vloupáním. Když bylo žalobci dne 23. dubna 1933 odcizeno zboží krádeží provedené vloupáním, bylo o likvidaci škody rozhodováno rozhodčím soudem a v něm zjištěna rozhodčím výrokem výše škody částkou 14.670 Kč. Žalovaná však přesto odmítla vyplatiti žalobci přiznanou náhradu. Proti žalobě na zaplacení uvedené částky namítla žalovaná pojišťovna mimo jiné námitky, o něž tu nejde, že rozhodci učinili o výši škody jen dohodu, určivše výši škody »cestou smíru«, nedbajíce pravidel pro rozhodčí řízení, a že podle dohody se žalobcem nebyla žalovaná omezena ve svém právu rozhodnouti o povinnosti k náhradě. Soud první stolice vyhověl žalobě. Odvolací soud, vyhověv zčásti odvolání co do úroků, potvrdil jinak rozsudek prvního soudu a uvedl v otázce, o níž jde, v důvodech: Co se týká výše náhrady žalobci příslušící, sdílí odvolací soud názor prvního soudu, že v tom směru jest pro strany závazný rozhodčí výrok. Žádná ze stran netvrdila, že by byla ve smyslu §§ 595 a násl. c. ř. s. žalovala na zrušení rozhodčího výroku, a je proto výrok ten pro obě strany závazný tak, jako pravoplatný soudní rozsudek (§ 594 c. ř. s.). Je proto nezávažné, jak rozhodci postupovali, zda se řídili zcela podle daného jim příkazu či nikoli, a jakým postupem škodu zjistili uvedenou částkou. Netřeba se tu zabývatí otázkou, zda a podle čeho bylo možno stanovití výši škody. Neúčinnost či neplatnost rozhodčího výroku nelze uplatnití námitkou v souzeném sporu, a není proto řízení prvního soudu vadné a neúplné, když se soud ten nezabýval námitkami žalované, že výrok

rozhodců jest neplatný pro vadnost jejich postupu. Než i kdyby bylo lze námitky vznesené žalovanou v první stolici proti rozhodčímu výroku uplatniti v souzeném sporu námitkou proti žalobnímu nároku, přece by soud nemohl k nim přihlížeti, neboť se tak stalo opožděně. Námitky uváděné žalovanou proti rozhodčímu výroku by bylo snad možno podřaditi pod ustanovení § 595 č. 3 c. ř. s., že totiž při usnášení rozhodců bylo porušeno smluvní ustanovení, nebo že rozhodčí soud překročil meze svého úkolu. Leč takové námitky nutno uplatniti v jednoměsíční lhůtě § 596 c. ř. s. u soudu. Když se rozhodčí výrok stal v přítomnosti zástupce žalované pojišťovny Sch. dne 5. května 1933, byl mu téhož dne doručen a dle závěrečného protokolu vzat na vědomí, a když námitky proti rozhodčímu výroku byly uplatněny teprve v souzeném sporu, který byl zahájen žalobou podanou dne 30. září 1933, jest jisto, že námitky byly vzneseny opožděně, a nemohou zbaviti rozhodčí výrok jeho závaznosti pro strany. Nutno podotknouti, že v postupu rozhodců nelze spatřovati porušení smluvních ustanovení nebo překročení úkolu jim svěřeného se zřetelím na ustanovení čl. 22, odst. 2, č. 3 všeob. poj. podm., kterým pro případ tam vytčený byla modifikována ustanovení předchozího odstavce 1 dotč. čl. 22 č. 3 všeob. pojist. podm. Z řečeného článku vyplývá, že se v pojistných podmínkách předpokládá, že někdy nebude lze na základě postačitelých prostředků důkazních zjistiti ani množství, ani druhy pojištěných věcí, jak byly před dostavením se pojistné příhody, a stanoví se, že v takovém případě mají rozhodci rozhodnouti, přihlížeje k prostorovým, místním a provozovacím poměrům, jakož i k obchodnímu chodu, jak byly před dostavením se příhody pojistné. Takového ustanovení by v pojistných podmínkách nebylo potřebí, kdyby měly býti záznamy o došlém a vydaném zboží vedeny tak, jak žalovaná požaduje. Lze tedy míti za to, že skutečně postačilo, když bylo možno zjistiti došlé zboží z účtů a když bylo možno zjistiti vydané zboží aspoň přibližně a sumárně ze žalobcových zápisů o tržbě a prodeji na úvěr, doplněných pamětí žalobce a jeho zaměstnanců, a bylo-li možno učiniti si úsudek o věrohodnosti jejich údajů z prostorových, místních a provozovacích poměrů a z chodu obchodu, jak byl před dostavením se pojistné příhody. V čl. 22 všeob. poj. podmínek citované ustanovení čl. 21 řečených podmínek nebrání nijak tomu, aby rozhodci určená částka 14.670 Kč byla stanovena jako odškodné. Proto první soud právem po srážce 20 Kč, které sám žalobce odpočítává, odsoudil žalovanou pojišťovnu k náhradě jistiny 14.650 Kč, a soud odvolací proto v tom směru odvolání nevyhověl a napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací vývody, jimiž žalovaná doličuje neúčinnost rozhodčího výroku, a její výtky ve věci samé nejsou oprávněny. V prvním směru není správný názor odvolacího soudu, že neúčinnost rozhodčího výroku nelze

uplatnění v tomto sporu námitkou (viz rozh. č. 11350 Sb. n. s.). Je-li obrana ta přípustná, pak ovšem neplatí tu lhůty, předepsané v § 596, odst. 2, c. ř. s. pro žalobu na zrušení rozhodčího výroku, a nelze proto důvodně tvrdit, že byla neúčinnost rozhodčího výroku namítána opožděně. Odvolací soud sice vycházel z opačného hlediska, avšak přece se v podstatě obíral námitkami žalované v naznačeném směru, jak jest zřejmé z odůvodnění napadeného rozsudku. Žalovaná tedy nemá pravdu, pokud povšechně vytýká, že prý se odvolací soud jejími námitkami nezabýval, máje námitky ty mylně za opožděné, a že odvolání týkající se těchto námitek nevyřídil. Ani jinak nelze dovolacím vývodům, pokud se týkají rozhodčího výroku, přisvědčiti. Žalovaná napadá rozsudek odvolacího soudu v tom směru s různých hledisek. Pokud jest jejími výtkami uplatňována neúčinnost rozhodčího výroku, lze k nim přihlížeti toliko v mezích námitek, jež žalovaná vznesla proti rozhodčímu výroku v řízení v první stolici. V řízení tom založila své námitky toliko na důvodu neúčinnosti rozhodčího výroku podle § 595 č. 5 c. ř. s., který spatřovala v tom, že prý rozhodčí soud překročil meze svého úkolu, ježto rozhodci určili výši škody »cestou míru«, nedbajíce pravidel pro rozhodčí řízení. Rozhodcům však není zabráněno dohodnouti se o výši škody (srv. čl. 22, odst. 2, všeob. poj. podmínek, č. 6 pravidel pro řízení rozhodčí); a ze zápisu o jednání rozhodčího soudu ze dne 3. května 1933, podepsaného oběma rozhodci nelze s určitostí souditi na nic jiného než na takovouto jejich dohodu, vztahující se pouze na číselné určení »škody« ve výši 14.670 Kč. Žalovaná sama nepokládala výrok rozhodců, jak se jeví podle dotčeného zápisu, za něco více nežli za určení výše škody, třebaš podle jejího názoru nesprávné věcně a také co do způsobu, jak se stalo. To je zřejmé z jejího přednesu v první stolici. Výtka, že rozhodci překročili meze svého úkolu, není tedy oprávněna a tím padá jediný, v první stolici řádně namítaný důvod neúčinnosti rozhodčího výroku podle § 595 č. 5 c. ř. s. Dovolání, pokud se týká neúčinnosti rozhodčího výroku, není proto odůvodněno. Žalovaná ještě uvádí proti rozhodčímu výroku, že není pro ni závazný hledíc k dohodě se žalobcem, podle které ujednáním o rozhodčím soudě nebylo omezeno její právo rozhodnouti o povinnosti k náhradě, a dále že měl žalovaný »žádati ve formě určovací žaloby rozhodnutí o nároku co do důvodu«, chtěl-li si zachovati účinnost rozhodčího výroku. Ty výtky však nesouvisí s otázkou neúčinnosti rozhodčího výroku podle § 595 c. ř. s., nýbrž týkají se rozhodnutí soudního ve věci samé, ale nejsou ani po té stránce oprávněny. Nezáleží totiž v souzeném sporu na tom, zda žalovaná výslovně nebo mlčky uznala svou povinnost k náhradě škody a její výši podle rozhodčího výroku, nýbrž záleží na tom, zda výše škody, jak byla uznána rozhodčím výrokem, může býti základem při soudním stanovení výše zažalovaného nároku. Tomu tak jest, ježto neúčinnost rozhodčího výroku byla namítána marně a ježto žalobci nelze upříti oprávnění uplatňovati svůj nárok žalobou o plnění před řádným soudem (srv. rozh. č. 13948 Sb. n. s.). V tom smyslu jest rozuměti i důvodům napadeného rozsudku, pokud v nich bylo uvedeno,

že rozhodčí výrok je pro obě strany závazný jako pravoplatný soudní rozsudek (§ 594 c. ř. s.), neboť odvolací soud dále správně vystihl právě naznačený úkol rozhodčího výroku, poukazuje na čl. 22 a 21 všeobecných pojistných podmínek, takže jest jeho důvody doplniti toliko poukazem na ustanovení § 273 c. ř. s. Dovolatelka proto marně uplatňuje v těch směrech dovolací důvody podle č. 3 a 4 § 503 c. ř. s.

Čís. 16124.

Jestliže okresní nemocenská pojišťovna vede k vymožení náhradních útrat podle § 20, odst. 2, zák. č. 224/1924 ve znění zák. č. 184/1928 Sb. z. a n. exekuce podle vykonatelných platebních výměrů před jejich pravoplatností, neodpovídá za škodu vzešlou tomu, proti komu se exekuce vedou.

(Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv II 532/36.)

Žalobce — zednický mistr — se na žalované okresní nemocenské pojišťovně v B. domáhá zaplacení částky 18.000 Kč, a to z důvodu náhrady škody jednak proto, že ve sporu s žalovanou okresní nemocenskou pojišťovnou o náhradní útraty Leopolda S. musel zaplatiti svému právnímu zástupci Dr. S-ovi částku 580 Kč, jednak další náhrady škody vzniklé prý mu ztrátou zákazníků a výdělku, kterého by u nich byl dosáhl. K odůvodnění žalobního nároku přednesl: Žalovaná nemocenská pojišťovna neprávem předepsala žalobci v několika případech placení tak zvaných náhradních útrat, ač své zaměstnance přihlašoval včas k sociálnímu pojištění. Žalobce ve všech případech podal proti nesprávným a neodůvodněným platebním výměrům včas rekursy resp. odvolání k vyšším správním instancím, jež nejsou dosud pravoplatně vyřízeny. Žalovaná však přesto neprávem vymáhala na žalobci předepsané náhradní útraty exekučně a zabavovala jeho pohledávky za vykonané práce stavebníkům. Jak v O., kde žalobce provozuje zednickou živnost, tak i v okolních obcích se stalo brzy známo, že žalovaná zabavuje pohledávky u žalobcových zákazníků, a z toho lidé usuzovali, že žalobce má finanční potíže. Tak přišel žalobce zaviněním žalované o četné stavební práce, které by mu byly bývaly za normálních poměrů zadány, a tím mu byla způsobena značná škoda. Žalobce si čítá ztrátu na výdělku z toho povstalou částkou 18.000 Kč. Co se týká náhradních útrat vymáhaných žalovanou za Leopolda S. byly náhradní útraty předepsány žalovanou neoprávněně. Ani jeden z platebních příkazů nebyl v době vedení exekucí pravoplatný. V době, kdy žalovaná vedla proti žalobci exekuce, postoupil jí žalobce na vyrovnání jejích domnělých pohledávek, svoji pohledávku za manžely Janem a Hedvikou V. v částce 1.400 Kč, takže uvedeným postupem byla žalovaná úplně vyrovnána. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud co do částky 580 Kč odmítl dovolání, v příčině další žalobní žádosti dovolání nevyhověl a uvedl v otázce, o niž jde, v